

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

IV РЕДОВНА СЕСИЯ

1931 г.

Брой 31

София, петък, 30 януарий

Библиотека

Институт история БКП

Инв. № 1678

33. заседание

Четвъртък, 1 януарий 1931 година.

(Открито отъ подпредседателя В. Димчевъ въ 16 ч. 30 м.)

Председателствуващъ В. Димчевъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито. (Става правъ)

Г. г. народни представители! Отъ страна на бюрото имамъ честъ да ви честита новата година. Започваме я съ работа. Трудътъ е нѣщо благословено. Да се отдадемъ съ миръ, съгласие и благоразумие на трудъ, като имаме увѣрението, че ще бъдемъ последвани отъ добрия си народъ, и съ добродетелитѣ любовъ къмъ трудъ, любовъ къмъ саморазвитие и любовъ къмъ правда да видимъ презъ новата година нашата мила татковина въ цвѣтуеще състояние.

Честита новата година на всички! Благопожелания за всестранно добро и напредъкъ на България. (Ръкоплѣскания отъ всички страни) (Сѣда)

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Абаджиевъ Йорданъ, Андреєвъ Никола, Апостоловъ Драгомиръ, Баевъ Христо, Баралиевъ Христо, Бечевъ Милко, Бешковъ д-ръ Иванъ, Бобошевски Цвѣтко, Бояджиевъ Стефанъ, Вълчовъ Вълчо Даскаловъ, Гичевъ Димитъръ, Губидѣльниковъ Георги, Даскаловъ Добри, Дерлипански Димитъръ, Димевъ Борисъ, Димитровъ Владимиръ, Димитровъ Добри, Димитровъ Никола, Димитровъ Стефанъ, Ерменковъ Трифонъ, Ецовъ Борисъ, Желѣзовъ д-ръ Димо, Златевъ Станчо, Казанджиевъ Иванъ, Калайджиевъ Христо, Калфовъ Христо, Каранешевъ Димитъръ, Кознички Величко, Константиновъ Тома, Кузмановъ Анани, Кулевъ д-ръ Тодоръ, Кулишевъ Георги, Кърловъ Стоянъ, Лазаровъ Григоръ, Лулчевъ Коста, Малиновъ Александъръ, Мангърговъ Димитъръ, Мановъ Христо, Маноловъ Калоянъ, Муравиевъ Константинъ, Неновъ Александъръ, Николовъ д-ръ Борисъ, Николовъ Коста, Омарчевски Стоянъ, Панайотовъ Георги, Паневъ Малинъ, Пастуховъ Кръстю, Пиронковъ Александъръ, Поповъ Кръстанъ, Първановъ Първанъ, Рашковъ Христо, Руменовъ д-ръ Владимиръ, Сакъзовъ Янко, Смиловъ Боянъ, Стамболиевъ Никола, Станишевъ д-ръ Константинъ, Стефановъ Стефанъ, Табаковъ Цено, Такевъ д-ръ Владимиръ, Тахтаджи Никола Костовъ, Тодоровъ Андрей, Томчевъ Ангелъ, Тонковъ Тодоръ, Търкалановъ Никола, Узунъ Ангелъ, Харизановъ Иванъ, Христовъ Тома Янчевъ, Христовъ Владимиръ, Цаневъ Александъръ, Цанковъ Атанасъ, Цвѣтковъ Цвѣтко, Цуцумановъ Петъръ, Чакръкчийски Стойне, Ченгелиевъ Антонъ, Чернооковъ Георги, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Шиваровъ Маринъ, Янгъзовъ Теню и Яневъ Димитъръ)

Съобщавамъ на Събранието, че председателството е разрешило отпущъ на следнитѣ народни представители:

На г. Стоянъ Омарчевски — 3 дни;

На г. Трифонъ Капитановъ — 5 дни;

На г. Станю Златевъ — 10 дни и

На г. Коста Николовъ — 1 день.

Пристъпваме къмъ точка първа отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за временни удържки върху заплатитѣ на държавнитѣ служители и пр.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправкитѣ и прибавкитѣ, приети на второ четене)

Г. министъръ-председателъ предлага въ края на текста на новия и последенъ чл. 6 да се прибави следното изречение: „Не се засѣгатъ отъ това постановление на законъ ония пенсионери, чиито общо получавани пенсии не надминаватъ сумата 3.000 л. месечно.“

Това постановление ще засегне нѣкои пенсионери, инвалиди и сираци отъ войната, които, освенъ пенсията на тѣхнитѣ бащи или близки, която получаватъ въ известенъ процентъ, получаватъ и пенсии за изслужено време. Понеже инвалиднитѣ пенсии отъ войната сж много малки, по 500—600 и 1.000 л., за да не се лишатъ семействата на тия, които иматъ право на пенсия за изслужено време, предлага се това допълнение отъ г. министъръ-председателя, тѣзи малки пенсии да се изключатъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за временни удържки върху заплатитѣ на държавнитѣ служители и на служителитѣ при изборнитѣ и обществени учреждения, както и върху пенсията за изслужено време, презъ месецитѣ януарий, февруарий и мартъ 1931 г., както се докладва, заедно съ новата прибавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 22)

Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ на държавата за 1930/1931 финансова година.

Моля г. докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправкитѣ и прибавкитѣ, приети на второ четене)

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ на държавата за 1930/1931 финансова година, както се докладва, заедно съ приложената къмъ него подробна таблица, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 23)

Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Следъ като се занимавахме нѣколко дни съ положението на държавнитѣ служители, азъ смѣтамъ, че ще изпълнимъ единъ дългъ, ако днесъ, въ началото на новата 1931 г., подчертаемъ, отъ името на Българския парламентъ, че ние сме съ вѣрата, какво тази жертва, която Българскиятъ парламентъ налага на държавнитѣ служители, ще бѣде понесена отъ тѣхъ достойно, безъ ропотъ, съ себеотрицание.

Българскиятъ държавенъ служителъ е понасялъ такива жертви и другъ пѣтъ — и въ времето на Радославовъ, и въ времето на земеделския режимъ, кагато правителството склучи тѣй наречения вътрешенъ заемъ. Българскитѣ държавни служители въ много случаи сж дали примѣри на себеотрицание. Тѣ, които познаватъ добре положението на държавата, които знаятъ какво е положението и на тѣхнитѣ другари, участници въ пенсионния фондъ, които не могатъ да не знаятъ, че една свѣтовна

криза притиска почти всички народи, не могат да нѣматъ съзнанието, че малката жертва, която имъ налага Българският парламентъ, е жертва за услуга на тѣхната родина, на тѣхнитѣ близки и, като така, тѣ ще я понесатъ достойно, както сѣ я понасяли и другъ пътъ. Имайки вѣрата, че служи на единъ малъкъ, беденъ, но трудолюбивъ народъ, който въ по-голѣмата си частъ пори земята и страда тази година, поради много силното намаление ценитѣ на хранитѣ, нека Българският парламентъ излѣзе съ убеждението, че българскиятъ държавенъ служителъ, който другаде си е изпълнявалъ своя дългъ, и тукъ безропотно и съ себеотрицание ще понесе тая жертва.

Отъ друга страна, понеже настѣпваме въ нова година, нека отъ тая трибуна да стана изразителъ на желанието на всички другари въ тоя Парламентъ: нашитѣ министри, българското правителство, да се вслушватъ по-честичко въ исканията на Парламента и да виждатъ въ тѣхъ исканията на народа, защото парламентарнитѣ дейци сѣ избраници на този народъ.

Д. Дръбски (д): Да изпълняватъ решенията му.

Р. Василевъ (д. ср): Много отъ тѣзи искания могатъ да бждатъ голѣми, невъзможни за изпълнение въ даденъ моментъ; все пакъ, обаче, тѣ сѣ едно указание, на какъто грѣбова да върви българското правителство, изпълнителната властъ.

Въ този духъ на мисли, азъ смѣтамъ, че Българският парламентъ, особено последниятъ Парламентъ, г. г. народни представители, е билъ единъ отъ рѣдкитѣ Парламенти съ достойно държане и отъ дветѣ страни. Ние сме свидетели въ миналото у насъ на борби — пѣкъ знаемъ и парламенти въ други по-културни страни, кждето сѣ ставали такива борби — които далечъ надминаватъ отдѣлнитѣ малки инциденти, които отвреме-навреме забелязвахме въ нашия Парламентъ. Съ достойнство трѣбва да подчертая, че Българският парламентъ, и лѣвицата и болшинството, се е държалъ най-добре и достойно. Полека-лека ние издигаме нашия Парламентъ твърде много, и азъ смѣтамъ, че новата година, пѣкъ и новиятъ Парламентъ, който ще дойде, сигурно ще поставятъ на още по-сложни начала българския парламентаризъмъ и паралелно съ туй, безспорно, и нашия народъ. (Ржкоплѣскания отъ говориститѣ)

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. министър-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Това съпадение, че ние днесъ, на първия денъ отъ новата година, довършваме едно дѣло, започнато презъ изтеклата, е едно предвѣстие за онова, което предстои да се върши. Защото токущо гласуванитѣ на трето четене законопроекта иматъ смисълъ не въ онова, което тѣ ще отнематъ материално отъ държавния служителъ, и въ онова, което ще дадатъ за попълване известни нужди на държавата, а въ факта, че въ изтеклитѣ 10 години българската държава бѣ принудена да се занимава съ въпроси за ликвидиране всички ония тежки задължения по всевъзможни направления и все съ по-голѣми натрупвания върху държавния бюджетъ и при създаване все по-голѣми изжнотии въ неговото изпълнение. Едвамъ днесъ настѣпва време да обърнемъ вниманието си върху вътрешния нашъ животъ — на прихода-разхода — защото досега бѣ почти невъзможно да се изясни какво собствено намъ предстои да платимъ, и бѣхме принудени, по силата на нѣщата, въпрѣки разбиранията си, да се справяме съ тази аномалностъ, която — съмнение нѣма — докарваше и други аномалности. Естествено, че тѣ се намаляваха, но все пакъ не бѣ допустимо да може човѣкъ да знае какво е точно положението и нататакъ да се справя, разчитайки,

че онова, което той ще нареди, онова, което той ще съумѣе да спести и да опредѣли за известно предназначение, ще се изпълни по волята на българското законодателство, а не по ненадежни тежести, по едно или друго постановление на мирнитѣ договори.

Много е направено, но още много предстои да се работи. Извинете за едно сравнение, което ще си позволя да направя, за да илюстрирамъ мисълта си. Тѣй или иначе, ние излѣзохме отъ войнитѣ, ние преживѣхме изтеклитѣ 10 години, но при нашия слабъ организъмъ, изтощенъ отъ всичко това, нашата покривка на главата ни прилича като оная на едно дете, изтощено, омършавѣло, струпяло, въшлясало, на което всичкитѣ влакна на главата сѣ сплени едно за друго, сѣ преплетени, и когато дойде да се употреби гребенъ, за да се очисти това руно, всѣки единъ косъмъ предизвиква болки, предизвиква плачъ. Но, г. г. народни представители, ще трѣбва да се внесе редъ, ще трѣбва този гребенъ да занграе, и това ще стане.

Съ тѣзи разпоредби, които ние токущо гласувахме, ние всички можахме да съзремъ, доколко е разбъркано дѣлото положение, доколко сѣ преплетени всевъзможни противоречия въ нашия държавенъ бюджетъ вследствие аномалноститѣ — едни, и други, и трети, и четвърти. Отсега нататѣкъ предстои тѣхъ да оправимъ. Азъ имамъ убеждението, че това ще се постигне, но нѣма да бжде безболезнено. Едно зло понѣкога сѣ, както казватъ, донася добро. При това силно понижение на ценитѣ, при това поевтиняване на живота, кайто все пакъ още не е уравновесенъ стопански — защото едни цени сѣ високи, други сѣ крайно ниски, макаръ всички да сѣ по-ниски, отколкото преди известно време — надѣвамъ се, че това равновесие, въпрѣки всичко, ще настане, при едно общо поевтиняване на живота и при всичко онова друго, което сме успѣли да установимъ: стабилизация на монетата и т. н. Ние имаме вече здравата основа да знаемъ какво ще започнемъ и трѣбва да имаме убеждението, че това, което нагласимъ за прилагане, то така ще се приложи и съ това ще внесемъ единъ редъ въ нашето финансово управление — основа за доброто стопанство на държавата; защото нейното добро стопанство е предварително условие и за доброто народно стопанство. Голѣмъ е размѣрътъ на държавното стопанство спрямо дѣлния сборъ отъ частнитѣ стопанства, съставляващи народното стопанство.

Вие, г. г. народни представители, се връщате по своитѣ семейни огнища да посрѣщате празниците съ вашитѣ близки. Ние бихме желали да ви не безпокоимъ до опредѣления въ нашата конституция срокъ — до къмъ 28 или 29 т. м. Но ако нѣкоя неотложна държавна нужда се яви, може би, ние ще бждемъ заставени да ви потърсимъ и да поискаме вашето сътрудничество за разрешаване нѣкои спешни въпроси. Азъ ви пожелавамъ да намѣрите вашитѣ семейства въ задоволително положение, да занесете отъ тукъ надеждата, че българската държава отъ денъ на денъ крепне, че нейниятъ престижъ навсѣкжде расте и че българскиятъ народъ има всички надежди да се уповава на по-добри дни.

Честитя ви тази нова година, честитя ви иднитѣ свѣтли празници, пожелавамъ щастие на всички ви, здраве и благоденствие. (Продължителни ржкоплѣскания отъ говориститѣ и отъ нѣкои отъ лѣвицата)

Моля заседанието да се вдигне, като следващото заседание бжде на 29 т. м. съ сѣщия дневенъ редъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ предложението на г. министър-председателя, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Следващото заседание ще бжде на 29 т. м., 3 ч. сл. п.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 16 ч. 50 м.)

Подпредседателъ: **В. ДИМЧЕВЪ**

Зам.-секретаръ: **П. ГАГОВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народнитѣ представители: Сто-
янъ Омарчевски, Трифонъ Капитановъ, Станю
Златевъ и Коста Николовъ 637

2. За извънбюджетенъ (сврѣхсмѣтенъ) кредитъ
на държавата за 1930/1931 финансова година.
(Трето четене — приемане) 637

Законопроекти: 1. За временни удрѣжки върху запла-
титѣ на държавнитѣ служители и на служите-
литѣ при избирнитѣ и общественитѣ учрежде-
ния, както и върху пенситѣ за изслужено
време, презъ месецитѣ януарий, февруарий и
мартъ 1931 г. (Трето четене — приемане) . . . 637

Народно събрание — заседания. Предложение (устно)
отъ министъръ-председателя А. Ляпчевъ за от-
лагане заседанията по случай коледнитѣ празд-
ници за 29 януарий 1931 г. (Прието) 638

Дневенъ редъ за следващото заседание 638